

ROLNIK

Bezpłatny dodatek
do „Drwęcy“.

Rok IX.

Nowemiasto, dnia 7 marca 1935.

Nr. 9

Reforma podatku gruntowego.

Uporządkowanie podatku gruntowego jest pilną potrzebą 4 milionów rolników. Dotąd Polska pobiera podatek gruntowy według ustaw niemieckich, austriackich, węgierskich i rosyjskich. Na tych obcych ustawach Polska ponalepiała swoje łatki. Skutek jest oczywiście zły. Wymiar podatku w różnych stronach kraju jest bardzo niesprawiedliwy i nierówny. To też wołanie o uporządkowanie ustawowe podatku gruntowego było od wielu lat bardzo powszechne. Rolnicy dodawali zawsze jedno zastrzeżenie, aby przy tych „porządkach” podatek sam był albo obniżony albo przynajmniej nie był podwyższony.

Rząd zwłóczył. Ale ostatecznie projekt rządu jest gotowy. W tych dniach projekt ten rozpatrzy Sejm. Więc i my musimy się zająć nim.

Rząd proponuje:

W celu ustalenia jednolitych podstaw do wymiaru państwowego podatku gruntowego **będzie przeprowadzona klasyfikacja wszystkich gruntów na całym obszarze Państwa.**

Grunty dzieli się na następujące kategorie według rodzajów użytkowania:

- a) grunty orne (6 klas),
- b) łąki (6 klas),
- c) pastwiska (6 klas),
- d) grunty pod lasami (3 klasy),
- e) grunty pod wodami (6 klas),
- f) nieużytki (1 klasa).

Celem dokonania klasyfikacji gruntów tworzy się:

- 1) powiatowe komisje klasyfikacyjne — w siedzibie właściwego urzędu skarbowego,
- 2) wojewódzkie komisje klasyfikacyjne — w siedzibie właściwej izby skarbowej,
- 3) główną komisję klasyfikacyjną — przy Ministerstwie Skarbu.

Na podstawie przeprowadzonej klasyfikacji zostaną założone **powiatowe rejestry gruntowe.**

Klasyfikacja gruntów podlega rewizji co lat 10.

Ta część ustawy o klasyfikacji gruntów wchodzi w życie odrazu po ogłoszeniu ustawy. **Aż do ukończenia klasyfikacji gruntów przez komisje klasyfikacyjne wszyscy płacić będą podatek gruntowy według starych ustaw.**

Druga część ustawy nowej wejdzie w życie dopiero wtedy, gdy będzie już gotową w całym państwie nowa klasyfikacja gruntów. Ten termin określi Rada Ministrów.

Minister Skarbu przygotowuje dla Rady Ministrów: a) projekt podziału terenu całego państwa na okręgi ekonomiczne rolnicze i leśne; b) stosunek dochodowości gruntów między okręgami; c) stawki taryfy podatku gruntowego.

Objaśnienia wymaga zwłaszcza punkt pierwszy. Są w Polsce okręgi, mające wielkie miasta, fabryki, dobre koleje i drogi. A obok nich są okolice uboższe. Rada Ministrów podzieli kraj na okręgi bogatsze i uboższe i określi, że bogatszy okręg płacić będzie od takiej samej klasy gruntu podatek dwa, trzy, cztery razy większy, niż okręg ubogi.

Stawka podatkowa od 1 hektaru gruntu będzie bardzo rozmaite. Klas gruntu będzie w Polsce 28 i odpowiednia ilość okręgów ekonomicznych. — Stawka podatku będzie w każdej klasie i w każdym okręgu inną. Jaką? Tego do ostatniej prawie chwili wiedzieć nie będziemy. Tyle wiadomo, że **najniższa stawka od 1 hektaru nie może wynosić mniej, niż 50 groszy, a najwyższa nie może wynosić więcej, jak 25 złotych, a więc 50 razy więcej.** Te stawki uchwalić ma na wniosek Ministra Skarbu — Rada Ministrów! Jest jasne, że, im wyższą będzie klasa gruntu i im lepszy okręg ekonomiczny — tem podatek gruntowy będzie wyższy. Gdy więc komisje klasyfikacyjne zaczną latać po gospodarstwach, trzeba będzie dobrze się pilnować i pamiętać, że **od komisji powiatowej jest odwołanie do komisji wojewódzkiej i skarga (zażalenie) do Ministra Skarbu.**

Nie wiemy dziś, jakie stawki podatkowe uchwali Rada Ministrów, a więc nie możemy oznaczyć, czy podatek według nowej ustawy będzie wyższy, niższy czy taki sam. Wedle jednak różnych urzędowych objaśnień i przepisów wygląda rzecz na to, że **większość rolników zapłaci więcej.**

Pewną ulgę otrzymać mogą dwie grupy rolników: wielcy i najmniejsi. Zniesioną zostaje dotychczasowa progresja (podwyżka) podatku gruntowego dla większych rolników. Więksi rolnicy na tem poważnie zyskają, zniesioną zostaje regresja (zniżka) podatku gruntowego dla małych rolników. Mali rolnicy na tem stracą. Dla naj-

mniejszych, a więc takich, których podatek gruntowy państwowy i samorządowy, razem wzięty, nie wynosi 10 złotych rocznie, przewidziana jest ulga: Rada Ministrów może im ten podatek darować w całości albo zniżyć. Zależy to w każdym roku od uchwały Rady Ministrów. Te przepisy wywołały w Sejmie ostrą krytykę.

Jest zasadą nowej ustawy, iż rząd odrazu ściąga w jednym wymiarze podatek gruntowy dla siebie, dla samorządu i dla izby rolniczej. Artykuł 6 nowego projektu wyraźnie postanawia: „do państwowego podatku gruntowego nie będą pobierane żadne dodatki państwowe bądź samorządowe”. Rząd 40 proc. tego, co ściągnie, oddaje do podziału gminom, powiatom i województwom (klucz podziału ustala Minister Spraw Wewnętrznych), parę procent wedle potrzeby oddaje izbom rolniczym, a resztę zabiera na swoje potrzeby. Mimo tak wyraźnego przepisu dodatki będą dalej. Z projektu rządowego wynika jasno, że zostają dalej: gminny podatek wyrównawczy, danina majątkowa, podatek na poparcie wywozu rolnego, 10 procent, a teraz nawet 15 proc. dodatku do podatków bezpośrednich, a więc i do podatków gruntowego. Przepis art. 6 jest też sprzeczny z umową ze Stolicą Apostolską i z ustawą o świadczeniach kościelnych. Dodatek na potrzeby kościoła, uchwalony przez komitet kościelny, oczywiście pozostać musi.

Już z tego, co wyżej podałem, jasno wynika, że cały projekt rządu załatwia sprawę połowicznie, częściowo, a niezawsze korzystnie dla ogółu rolników.

Stanisław Rymar.

KSM i KSMŻ na czele akcji przysposobienia rolniczego.

Ostatnio ukazało się drukowane sprawozdanie Centralnego Komitetu do Spraw Młodzieży Wiejskiej, przedstawiające dorobek organizacji młodzieży pozaszkolnej w dziedzinie przysposobienia rolniczego za rok 1933 na terenie całego Państwa. W sprawozdaniu tem podane są statystyki przeprowadzonych konkursów p. r., oparte na materiałach, dostarczonych przez Urzędy Wojewódzkie.

Według statystyki zespoły p. r. z KSM i KSMŻ także w 1933 r. zajęły pierwsze miejsce w Polsce w dorobku p. r., przodując w tej dziedzinie innym organizacjom już od r. 1928 począwszy. Na ogólną ilość 6.646 zespołów i 47.973 uczestników przeprowadziły one 2.733 zespołów z 20.174 uczestników, t. j. 41,12 proc. zespołów i 42,05 proc. uczestników.

Nietylko ilościowo, ale także jakościowo prace p. r. KSM i KSMŻ wysunęły się na czoło. Według bowiem statystyk procent wytrwałości (t. j. różnica pomiędzy rozpoczętymi, a zakończonymi pracami p. r.) jest największy w KSM i KSMŻ, wynosi bowiem 76 proc. przy zespołach, a 68,3 proc. przy uczestnikach.

Widzimy więc, że w KSM, pomimo różnorodnych trudności, zwłaszcza zewnętrznych, prace p. r. posiadają wysokie zrozumienie i że prace te potrafią one przeprowadzić nawet o własnych siłach. Dowodzi to wysokiej tężyzny organizacyjnej i wielkiego pędu młodzieży wiejskiej do oświaty rolniczej. P. R. bowiem jest najlepszą dźwignią postępu i dobrobytu wsi. To też prace

Zjazd Tow. Roln. Pow. w Nowemmieście.

W dniu 14 marca rb. o godz. 12 odbędzie się w Nowemmieście na sali Hotelu Centralnego

Zjazd Tow. Roln. Pow.

Program Zjazdu jest następujący: 1. Zagajenie. 2. Sprawy bieżące. 3. Referat p. dyr. P. B. R. z Grudziądza. 4. Referat p. dr. Zakrzewskiego o działalności P. T. R. 5. Dyskusja. 6. Wolne wnioski i zakończenie. Zarząd TRP.

p. r. KSM i KSMŻ z każdym rokiem pogłębiają się i rozszerzają i jest nadzieja, że obejmą one wszystką młodzież rolniczą, zgrupowaną w tych organizacjach. W ten sposób KSM i KSMŻ wyświadczają nieocenioną usługę Państwu, dając mu światłych rolników, a dla innych organizacji są wzorem i przykładem w walce o lepsze jutro wsi.

Otręby doskonałą karmą dla dojnych kóz i krów.

Otręby zajmują pomiędzy paszami trawami najlepsze miejsce. Dobrze, niesfałszowane otręby zawierają 11 procent łatwostrawnego białka, 3 proc. tłuszczów roślinnych i 80 proc. pożywnych składników posilkowych. Natomiast zboża n. p. żyto zawiera 10 proc. białka, 1 i pół proc. tłuszczu i 70—75 proc. składników posilkowych, a więc lepiej karmić dojne krowy i kozy otrębami, aniżeli zbożem, bo na tem wychodzi się taniej i lepiej. Otręby można zadawać w stanie suchym jako osypkę do karmy surowej (ziemniaki, buraki, brukiew, marchew, rzepa), albo też spieczone warem, jako poidło.

By podnieść mleczność krowy czy kozy należy dodać do otrębów małą dawkę makucha lnianego lub mączki lnianej. Jeśli jeszcze krowie czy kowie damy trzy razy dziennie porcję zdrowego siana łąkowego czy koniczynowego, o ile zwierzę będzie spożywało w chlewku na suchej i nieścichej podściółce, jeśli chlewek będzie przestronny jasny i widny, to wtedy każdy gospodarz może liczyć, że bydła sowa mu się odplacą obfitą wydajnością pełnowartościowego mleka. Otręby żytnie i pszenne działają na wydajność i jakość mleka, otręby jęczmieńne na opas zwierzęcia. Nigdy nie wolno zapominać, by zwierzęta otrzymywały paszę z zegarkową akuracją i regularnością.

Rozłożenie zaległości rentowych.

Państwowy Bank Rolny, oddział w Grudziądzu, obecnie rozkłada zaległości rentowe zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rz. P. z dnia 24. 10. 1934 (Dzien. Ustaw nr. 94).

O warunkach rozłożenia tych zaległości są rozsyłane listy do dłużników.

Dotychczasowe rozłożenie i zawiadomienie dłużników przedstawia się w sposób następujący: Do lat 15-tu rozłożono zaległości 2329 dłużników na 500.000 zł.

Do lat 30-tu rozłożono zaległości 3217 dłużników na 5.800.000, czyli razem rozłożono zaległości na 6.300.000.

DZIAŁ KOBIECY

Włosenne rozmnażanie roślin doniczkowych.

Wczesna wiosna jest najlepszym momentem do robienia wszelkiego rodzaju odkładów („ablegrów”) i sadzonek.

Rośliny doniczkowe rozmnaża się zasadniczo sposobem naturalnym zapomocą nasion. Wiele z nich jednak można łatwiej i pewniej rozmnażać za pomocą sadzonek. Wybieramy do tego celu małe gałązki, które ostrym nożem odcinamy. Wsadzone do ziemi, zakorzeniają się po pewnym czasie, wyrastając stopniowo w wielkie rośliny.

Do sadzonkowania przygotować należy płaską skrzyneczkę drewnianą z kilkoma otworami w dnie dla odpływu nadmiaru wody. Otwory te zakładamy szczyrbami ze starych doniczek. Na nie sypiemy warstwę ziemi torfowej o grubości kilku centymetrów, a na nią przesianą ziemię liściową

z domieszką piasku do wysokości ok. 5 cm. Ziemię należy wyrównać i lekko ugnieść.

Teraz przystępujemy do sadzonkowania. Odpowiednio grubym kołeczkiem robimy w ziemi zagłębienia, w które sadzimy poprzednio pocięte kawałki gałązek (sadzonki), najlepiej niezbyt zdrzewiałe zeszłoroczne pędy. Sadzimy je niezbyt głęboko, cokolwiek skośnie, ale zato gęsto jedna obok drugiej, ugniatając mocno ziemię naokoło każdej. Nakoniec podlewamy dobrze, nakrywamy szklanym kloszem lub prosto gładkimi, możliwie cienkimi szklankami. (Grube, kanciaste szklanki, np. po musztardzie, najczęściej używane do tego celu, zupełnie się tu nie nadają) i wystawiamy na światło.

Dalsza pielęgnacja polega na miarowym doprowadzaniu wilgoci i spryskiwaniu raz na dzień sadzonek letnią wodą. Parę wodną, gromadzącą się w postaci kropeł na kloszu, należy usuwać przez przecieranie go raz na dzień ściereczką. Spadające bowiem krople są zimne, działają wskutek tego hamująco na wzrost sadzonek.

KOMUNIKATY T. R. P.

W sprawie zeznań o dochodzie.

W związku z zeznaniem dochodu z gospodarstw rolnych Tow. Roln. Pow. zwraca uwagę rolników, że już dziś należy poczynić starania o dowody, które mogą służyć do udowodnienia potrąceń od dochodu brutto. Do potrąceń w pierwszym rzędzie zaliczyć należy odsetki od długów hipotecznych i innych, odsetki tyt. zapłaconej renty, dożywocie oraz bezpośrednie podatki państwowe i samorządowe. Poza tym należy dołączyć zaświadczenie sołectwa, ile płatnik miał w r. 1934 członków rodziny na utrzymaniu, którzy nie pracowali w gospodarstwie. Pamiętać też należy o udowodnieniu klęsk żywiołowych, jak np. mszycy, rdzy zbożowej, gradobiciu etc.

Z dowodów musi wyraźnie wynikać, że wym. wyżej ciężary uskutecznione zostały w roku 1934.

Ponieważ zachodzą częste wypadki błędnego wystawiania poświadczeń, np. na zapłacone odsetki, wobec tego podajemy niżej wzór zaświadczenia.

Do Urzędu Skarbowego

w .....

Niniejszem poświadczam, że w roku 1934 wzgl. w dniu 7. X. 34 (nie za rok) odebrałem od p. (Imię i nazwisko), zam. w (miejscowości, pow. ....) 100 zł (słownie: sto złotych) tyt. oprocentowania od długu hipotecznego.

Zaświadczenie to wydaje się dla celów podatkowych.

(Miejscowość), dnia ..... 1935 r.

(Imię, nazwisko)

podpis.

Poświadczenie takie jest wolne od opłaty stempelowej.

Wszelkich bliższych wyjaśnień udziela biuro T. R. P.

W sprawie zbytu siemienia lnianego.

Stowarzyszenie Producentów Nasion Oleistych Zachodniej Polski w Poznaniu (ul. Sew. Mielżyńskiego 7 III p. — tel. 34-73) komunikuje, że do dnia 10 marca rb. przyjmuje od pp. producentów zgłoszenia sprzedaży siemienia lnianego za pośrednictwem Centrali Obrotu Nasionami Oleistymi w Warszawie. Ceny siemienia lnianego, ustalone w umowie, zawartej z przemysłem olejarskim, wynoszą przy dostawie w miesiącu marcu zł. 48 za 100 kg. franco stacja załadowania przy partjach wagonowych 15 tonnowych. Przy dostawach mniejszych ilości od cen powyższych odchodzi różnica kosztów przewozu między ładunkiem 15 tonn, a drobnicą. Pożądane jest jak najwcześniejsze zgłaszanie się do Stowarzyszenia sprzedaży siemienia lnianego.

Sprawa długów rolniczych.

Bank Akceptacyjny w ub. r. zawarł 89039 układów konwersyjnych na około 140 milionów, zaś urzędy rozjemcze załatwiły 251000 spraw na ogólną kwotę 102,7 milionów.

Największą ilość układów zawarł Państw. Bank Rolny i to, na 31,7 milj. zł., następnie Bank Gosp. Kraj — 19,7 milj. zł., Centralna Kasa Spółek Roln. — 22,6 milj. zł., komunalne kasy oszczędności i spółdzielnie kredytowe po 13,6 milj. zł. Reszta układów przypada na różne banki, centrale gospodarcze i finansowe.

Z ZEBRAŃ KÓLEK ROLNICZYCH.

Lipinki. W niedzielę, 24. II. 35. odbyło się tu w zwykłym lokalu zebranie nadzwyczajne Kółka Roln. przy udziale 46 czł. oraz kilku gości. Zebranie zajął prezes, p. Łukaszewski. Po odczytaniu porządku obrad oddał głos instr. T. R. P., p. Kołodziejskiemu, który wyczerpująco omówił sprawy organizacyjne Kółka i fachowo-gospodarcze. Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja. M. in. poruszono kwestję wysokich cen na drzewo, sprawę wygórowanej taryfy kominiarskiej oraz kwestję zbytu bekonów. Z kolei zastępca instr. T. R. P., p. Pigłowski, wygłosił referat o ustawach oddłużeniowych. Po wyczerpującej dyskusji oraz po zapoznaniu się z kwestją nawozową nadzw. zebranie zamknięto.

Sadzonki trzeba ochraniać przed promieniami słońca, cieniając je przez nakrycie klosza kawałkiem papieru. Z chwilą, gdy sadzonki zaczną rosnać, przyzwyczajają je się stopniowo do słońca i otaczającego powietrza, zdejmując klosz, poczem przesadza się je oddzielnie do doniczek, podważając je ostrożnie i wyjmując.

Zamiast skrzyneczek można użyć małych doniczek o górnej szerokości 10 cm., poczem sadzimy sadzonki na obwodzie, a więc w partjach ziemi najlepiej przewiewnych.

Sadzonki niektórych roślin, zanurzone we wodzie, wypuszczają z wielką łatwością korzonki. W ten sposób rozmnaża się najczęściej oleandry i fikusy. W przeciwieństwie jednak do sadzonek ziemnych muszą być sadzonki wodne wystawione na działanie promieni słonecznych, inaczej bowiem gniją. Tworzące się korzonki są bardzo kruche, wskutek czego przy sadzeniu w doniczki należy bardzo ostrożnie postępować.

Niektóre rośliny pokojowe można rozmnażać za pomocą samych liści. Najwięcej rozmnaża się w ten sposób begonię liściastą. Zupełnie wyrosnięty liść obcina się, przecina mu się nerwy w kilka miejscach i kładzie na ziemię, przyciskając do niej małymi kamyczkami. W ciepłe i wilgocie tworzą się po jakimś czasie pączki w miejscach nacięć, z których następnie powstają samodzielne roślinki. Są to rośliny, które wydają odrostki korzeniowe. Te przy przesadzaniu odcinamy i sadzimy oddzielnie do doniczek.

W marcu należy się również energicznie zabrać do tępienia mszyce, pajaków itp. pasożytów.

Lekarstwem na mszyce będzie opryskiwanie roślin odwarem tytoniu. Zabieg ten, dopóki pasożyty nie wyginą, trzeba powtarzać systematycznie dwa razy na tydzień.

Czerwony pajacek atakuje często mirty, asparagusy, a przedewszystkiem kaktusy. Jest to pasożyt bardzo groźny i walka z nim kosztowna, bo jedynym środkiem jest tu mocny, czysty alkohol. Przedewszystkiem przy pomocy drewnian-

ka, owiniętego watą, należy obrać to, co można, rzucając pasożyty od razu do miski z wodą. Następnie umieszczamy rośliny w zupełnej ciemności na kilka godzin (najmniej 5), a następnie delikatnym rozpylaczem spryskuje się roślinę 70 proc. alkoholem, ciągle trzymając rośliny w ciemności. Po chwili, kiedy alkohol wyparuje, przepłókuje się roślinę, spryskując ją silnym prądem letniej wody. Zabieg ten w odstępach tygodniowych trzeba powtórzyć kilka razy, dopóki pączki nie wyginą.

Ciemność jest tu potrzebna dlatego, aby zamknęły się szparki oddechowe, przez które spirytus mógłby wnikać do żywych tkanek i je uszkodzić.

DOBRE RADY.

Czyszczenie naczyń mleczarskich.

Naczynia mleczarskie myje się zwykle wodą gorącą z sodą. Ze jednak nie zawsze mamy pod ręką wodę gorącą, używa się letniej, co nie jest wystarczające, by naczynie było wolne od bakterij. Praktyczni Duńczycy stosują zimną wodę z dodaniem gaszonego wapna, które posiada tę właściwość, że lepiej od sody usuwa z naczyń kwasy mleczne i inne nieczystości. Taką wodą wapienną myje się naczynia za pomocą szczotki dokładnie, następnie płóce bardzo dobrze wodą czystą i wystawia do wyschnięcia w słoneczne przewiewne miejsce.

Guziki przy palcie.

Jeśli się chce, aby guziki do palta były mocno przyszyte, należy podłożyć po lewej stronie kawałeczek skórki ze starej rękawiczki pod miejsce, na którym guzik ma być przyszyty.

W drewniane balje

nie wolno długo pełno wody przechowywać, a przedewszystkiem nie wrzącej. Ich materiał: mąka drewna z olejem lnianym lub substancje kitu — rozmięczają się przez to.

Przy wannach cynkowych

przestrzegać, aby rdza się nie zagnieżdżyła. Aby temu zapobiec należy pierwsze ślady rdzy wycierać piaskiem od szorowania, umoczanym w nafcie. Potem spłókać, ażeby wywabić zapach nafty. Tak obchodząc się z wannami cynkowymi — zachowamy ich trwałość.

Na fotografii widzimy praprababkę, lat 92, dalej prababkę, lat 69, babkę, która jest równocześnie wnuczką, choć liczy sobie lat 45, następnie mamę w 24-jej wiosnie życia, i dziecko, liczące 12 tygodni. Rodzina ta mieszka w Berlinie i cieszy się specjalną opieką rządu.